

Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich w Warszawie

Społeczna kontrola funkcjonowania samorządu terytorialnego (gminnego) w Polsce

Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich w Warszawie

- Program Przeciw Korupcji Fundacji im. S. Batorego
- Lokalne Grupy Obywatelskie
- Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich
- Biuro Stowarzyszenia
- Projekty Stowarzyszenia

Struktura administracji publicznej w Polsce

- **Administracja rządowa**

rząd

wojewoda

administracje specjalne (sanitarne, policja, PSP)

- **Samorząd terytorialny**

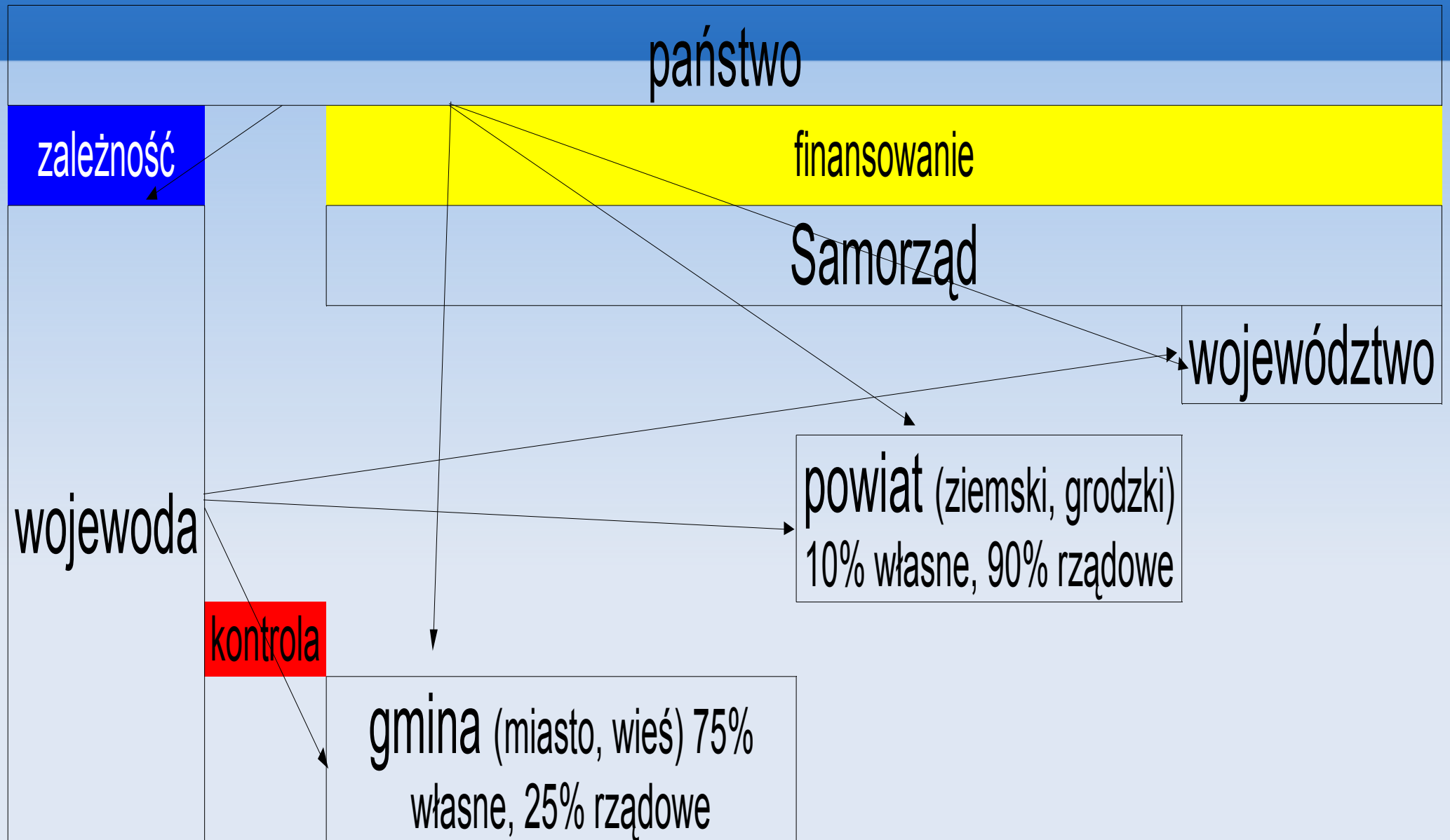
województwo

powiat – ziemski i grodzki

gminna – miejska, wiejska

jednostki pomocnicze – dzielnice, sołectwa

Relacje

Dochody samorządów w Polsce

	Typ	Ludność	Budżet 2007 (dochody)	Własne
Kobiór	Wiejska	4600	8,9 mln zł	61%
Bojszowy	Wiejska	6600	18,2 mln zł	62%
Bieruń	Miejska	19500	46,3 mln zł	75%
Bieruńsko-lędziński	Ziemski	56000	22,1 mln zł	58%
Tychy	Grodzki	131000	415,6 mln zł	68%
Śląskie	Województwo	4676000	1029,1 mln zł	82%

Kompetencje samorządów

- **Gmina**

wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu **lokalnym**

- **Powiat**

zadania publiczne o charakterze **ponadgminnym**

- **Województwo**

zadania publiczne o charakterze **wojewódzkim**

nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów!

Zakres działania samorządu wyższego szczebla nie narusza samodzielności samorządu szczebla niższego.

Zadania samorządów w Polsce

Gmina	Powiat	Województwo
Ład przestrzenny, gospodarka nieruchomościami, ochrona środowiska i przyrody, gospodarka wodna		
Transport zbiorowy i drogi publiczne		
Ochrona i promocja zdrowia		
Pomoc społeczna		
Edukacja publiczna		
Podstawowa i gimnazjalna	Ponadgimnazjalna (średnie)	Szkolnictwo wyższe
Kultura oraz ochrona zabytków i opieki nad zabytkami		
Kultura fizyczna i turystyka		
Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli, ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa		
Polityki prorodzinnej		
Utrzymanie obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych		
Promocja		
Współpraca z organizacjami pozarządowymi		
Przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji rynku pracy		
Ochrony praw konsumentów		
Obronność		
Wspieranie i upowszechnianie idei samorządowej	Wspieranie osób niepełnosprawnych	Modernizacja terenów wiejskich
Współpraca ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo śródlądowe	
Gminne budownictwo mieszkaniowe		
Wodociągi, kanalizacja, utrzymanie czystości, wysypiska odpadów komunalnych		
Targowiska i hale targowe		
Zieleń gminna i zadrzewienia		
Cmentarze		

Podstawy prawne kontroli społecznej w Polsce

- Konstytucja RP
- Kodeks postępowania administracyjnego
- Ustawy samorządowe
- Ustawa o dostępie do informacji publicznej
- Ustawa prawo prasowe
- Ustawa prawo o stowarzyszeniach i inne

Monitoring funkcjonowania samorządów - obszary

- polityka władz i administracji samorządowych
- funkcjonowanie instytucji samorządu i administracji specjalnych
- wykonywanie funkcji o charakterze nadzorczym i kontrolnym

Nasze doświadczenia w monitorowaniu instytucji samorządu gminnego

Dostęp do informacji publicznej

www.informacjapubliczna.org.pl

- **Ustawa o dostępie do informacji publicznej (2001)**

Każdy ma prawo do informacji

- **Biuletyn Informacji Publicznej (BIP)**
- **bezprawne odmowy udostępniania informacji**

publicznego i o wolontariacie (2003)

„Roczny program

współpracy”

Przejrzysta i otwarta – monitoring i poprawa

standardów funkcjonowania

samorządów

przygotowaniu „Programu”

Standardy procedury

- Ustawa o działalności pożytku

publicznego i o wolontariacie (2003)

konkursowej

- „Roczny program współpracy”

Udział organizacji w przygotowaniu

„Programu”

Standardy procedury konkursowej

Nasze doświadczenia w monitorowaniu instytucji samorządu gminnego

Laboratorium Monitoringu Budżetu

– partycypacja obywateli w
opracowaniu, bieżącym
wydatkowaniu i rozliczeniu
wykonania budżetu

Monitoring finansowania kampanii
wyborczych

Akcja Masz Głos - Masz Wybór

Zasiadanie w ciałach społecznych i
reprezentacyjnych organizacji

Metodologia monitoringu

- obserwacja i kwerenda mediów
- uczestnictwo w pracach organów wybieralnych
- występowanie do organów publicznych
- monitoring z wykorzystaniem narzędzi
- tworzenie koalicji i porozumień -
rzecznictwo na rzecz zmiany

Zagrożenia

- zwykłe awanturnictwo („pieniactwo”)
- konflikt interesów
- partykularyzm – element walki politycznej
- sankcje: finansowe i formalno-prawne

Czy polskie watchdogi są skuteczne?

- niska aktywność prospołeczna społeczeństwa
- niechęć do posługiwania się standardowymi narzędziami
- słabość watchdogów
- oportunizm władz i administracji publicznej
- niewydolne procedury prawno-administracyjne

Kontakt

Ryszard Skrzypiec
ryszard.skrzypiec@lgo.pl

SLLGO
ul. Szpitalna 5/5
00-031 Warszawa
biuro@lgo.pl
www.lgo.pl

Dziękuję za uwagę.